

EFEKTY KOLEJNEGO ETAPU REMONTU OTWOCKIEJ WILLI „U DZIADKA”, NOWEJ SIEDZIBY CENTRUM ARCHITEKTURY DREWNIANEJ NARODOWEGO INSTYTUTU DZIEDZICTWA

Posted on 13 grudnia 2023

Willa „U Dziadka” to miejsce wartościowe ze względu na nietypową formę architektoniczną oraz historię związaną z Ogniskiem Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Ulicy i postacią Kazimierza Lisieckiego. Do niedawna nienadający się do użytku budynek jest w trakcie remontu konserwatorskiego prowadzonego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Drewniany budynek willi znajdującej się obecnie przy ul. Mickiewicza 43/47 zbudowano w latach 20. XX wieku w stylu nawiązującym do stworzonego przez Michała Elwiro Andriollego „Świdermajera”, który zdominował architekturę letniskową na tzw. linii otwockiej na przełomie XIX i XX wieku. Choć sam Andriolli, zainspirowany pawilonami z warszawskiej Wystawy Rolno-Przemysłowej, jako pierwszy sprowadził do swojej posiadłości kilka budynków z wystawy i wzbogacił je lekkimi, ażurowymi werandami i przedsionkami, to nazwę stylu zawdzięczamy Konstantemu Idefonsowi Gałczyńskiemu. Wiersz „Wycieczka do Świdra”, poświęcony willowej architekturze, poeta spuentował połączeniem nazwy miejscowości i stylu biedermeier. W rzeczywistości ów „świdermajer” z biedermeierem nie ma nic wspólnego. Willa „U Dziadka” oprócz charakterystycznych dla świdermajera werand posiada niespotykaną, modernistyczną dekorację ścian.

Przedwojenni właściciele budynku niedługo mogli się nim nacieszyć. Podczas II wojny światowej willę odebrano rodzinie Ciechanowskich ze względu na żydowskie pochodzenie. Powojenna historia willi związana jest z postacią wybitnego pedagoga, inicjatora powstania Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Ulicy – Kazimierza Lisieckiego. Towarzystwo rozpoczęło działalność jeszcze przed wojną, a pierwsze ogniska, jako nową formę opieki i wychowania dzieci, Kazimierz Lisiecki otworzył w Warszawie. Po zakończeniu działań wojennych, w opuszczonej willi oraz sąsiadującej willi „Agatka” umieszczono Ognisko Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Ulicy „Świder”. Do tej pierwszej Lisiecki wprowadził się w 1948 roku i od jego przydomku - „Dziadek”, willa zyskała swoją nową nazwę. Od 1951 roku, w ognisku tym pracowała jako nauczycielka Maria Pilecka, żona rotmistrza Witolda Pileckiego. Nawet kiedy kilka lat później władze ludowe zlikwidowały Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Ulicy i włączyły jego placówki do Państwowych Domów Dziecka, „Dziadek” kontynuował swoją wychowawczą misję i od 1956 zarządzał ogniskami jako dyrektor Państwowego Zespołu Ognisk Wychowawczych. Willa była placówką Towarzystwa Przyjaciół Dzieci do 2012 roku, kiedy to określono jej stan jako nienadający się do użytkowania.

Historia tego miejsca mogłaby się zakończyć na początku XXI wieku. Architektura drewniana jest podatna na zniszczenie – pożary, wilgoć, brak odpowiedniej konserwacji powodują jej powolną degradację lub całkowitą destrukcję. Jednak otwocka willa „U Dziadka” ma szansę funkcjonować jeszcze długie lata dzięki zaangażowaniu Narodowego Instytutu Dziedzictwa, który zakupił posiadłość i

teren wokół niej w 2019 roku.

Aktualnie trwa remont konserwatorski budynku, docelowo mającego stać się Centrum Architektury Drewnianej. Prowadzony jest z dbałością o modelowe przeprowadzenie procesu, z zachowaniem możliwie największego procentu oryginalnej substancji zabytkowej. Teren wokół willi nie jest jeszcze na tym etapie zagospodarowywany, lecz dokonano rozbiórek zrujnowanych i pozbawionych wartości budynków technicznych, przeprowadzono remont zachowawczy piwnicy ziemnej i wzniesiono nowy budynek zaplecza technicznego o architekturze dopasowanej stylistycznie do historycznej zabudowy drewnianej willi i okolicy. W Centrum Architektury Drewnianej ma zostać zorganizowany punkt kontaktowy wspierający opiekunów architektury i budownictwa drewnianego we właściwej opiece nad tym wymagającym szczególnej troski zasobem zabytkowym. Mają być tu organizowane szkolenia dla właścicieli oraz kursy rzemiosła tradycyjnego podnoszące kompetencje rzemieślników w zakresie zapewniającym właściwą konserwację zabytków drewnianych, z uwzględnieniem regionalnej specyfiki technik rzemieślniczych oraz konstrukcji architektury drewnianej.

Remont willi „U Dziadka” okazał się bardziej wymagający niż się pierwotnie spodziewano, ponieważ w wielu miejscach uszkodzeniu uległa konstrukcja budynku. W 2023 roku, na pierwszym etapie robót budowlanych, ograniczonych do tych poprzedzających roboty instalacyjne, wymieniono i wzmocniono zdegradowane elementy konstrukcji, a przede wszystkim przeprowadzono lwią część prac konserwatorskich dotyczących elewacji, stolarki, a nawet schodów wewnętrznych willi. Istniejącą stolarkę drzwiową wewnętrzną poddano renowacji. Stolarka okienna znajdowała się w tak złym stanie technicznym, że czuwająca nad wszystkim pracami komisja konserwatorska z udziałem Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zdecydowała o rozwiązaniu zamiennym względem pierwotnie planowanego: zamiast zachowania zbyt zdegradowanych zewnętrznych skrzydeł i wmontowania ich w nowe ramy, zdecydowano o wykonaniu całkowicie nowych okien wiernie odtwarzających historyczne skrzydła, z zachowaniem wszelkich oryginalnych okuć.

Werandy były również w bardzo złym stanie technicznym, więc odtworzono je jako wierne kopie pierwotnych. W listopadzie przeprowadzony został odbiór robót budowlanych oraz konserwatorskich tegorocznego etapu prac. Prace tego etapu zostały odebrane bez uwag.

Jak prezentowała się willa „U Dziadka” w 2019 roku oraz jak wygląda aktualnie zobaczyć można na zdjęciach poniżej. Odnowiona elewacja już cieszy oczy i mamy nadzieję, że już niedługo podziwiać będzie można wyremontowane wnętrza.

Remont willi „U Dziadka”, grudzień 2023 r.

Remont willi „U Dziadka”, 2019 r.

Remont willi „U Dziadka”, grudzień 2023 r.

Remont willi „U Dziadka”, grudzień 2023 r.

Remont willi „U Dziadka”, grudzień 2023 r.

Remont willi „U Dziadka”, grudzień 2023 r.